

**Nieuwe vondsten van zeldzame planten in Nederland,
hoofdzakelijk in 1980**

door

J. MENNEMA en W. J. HOLVERDA
(Rijksherbarium, Leiden)

Het samenstellen van „de lijst met zeldzame planten 1980” heeft heel wat meer hoofdbrekens gekost dan in de voorgaande jaren. Daarvoor zijn diverse oorzaken te noemen met als belangrijkste de zeer intensieve afsluiting van de tweede inventarisatieronde 1950-1980. Velen hebben positief gereageerd op de oproep om mede te werken aan de voltooiing van deze tweede inventarisatieronde, zodat aanmerkelijk meer materiaal voorhanden was dan in andere jaren.

Een tweede, overigens even verheugende oorzaak is de toegenomen floristische activiteit in diverse delen van het land, die nieuwe vondsten van deze deelgebieden voor de locale florist belangwekkend maken. Werd het vinden van een nieuwe soort in deze landstreken vroeger geïnterpreteerd als het resultaat van beter zoeken, thans kan met stelligheid worden geconstateerd, dat sommige elders in het land algemene soorten in andere gebieden inderdaad zeldzaam zijn, omdat een grondig onderzoek van particulieren, maar ook milieukarteringen van Provinciale Waterstaat (Noord-Holland) en van Provinciale Planologische Diensten (Utrecht, Zuid-Holland, Zeeland) dit hebben aangetoond.

Evenals in de vorige lijst moet ook ditmaal worden vastgesteld, dat vondsten van in het eerste deel van de Atlas van de Nederlandse Flora opgenomen zeer zeldzame soorten ontbreken. Hiervan verschijnt binnenkort een aparte publicatie. Door het ontbreken van deze zeer zeldzame soorten is er ruimte geschapen om nieuwe vondsten van zeldzame — en soms van vrij zeldzame — soorten in de lijst op te nemen. Het aantal vondsten van deze groepen planten is aanmerkelijk groter dan dat van de zeer zeldzame. Ook daarom heeft het samenstellen van deze lijst meer zorgen gebaard dan in andere jaren. In vele gevallen verduidelijkt een korte tekst achter de vondst de reden, waarom hij is opgenomen.

De vondsten zijn zoals gewoonlijk verdeeld in drie categorieën. In categorie A zijn de vondsten en opgaven van Nederlandse soorten volgens de Standaardlijst van de Nederlandse Flora 1975 geplaatst. Adventieve vondsten en verwilderingsvormen van Nederlandse soorten zijn ook in categorie A opgenomen en worden aangeduid met *adv.*, resp. *verw.* In de categorieën B (Adventieve soorten) en C (Verwilderde soorten) wordt bij voor ons land nieuwe taxa, waarvan de namen vet zijn gedrukt, het oorspronkelijk areaal vermeld.

Evenals voorheen houden wij ons ook nu weer aanbevolen voor toezending van materiaal en voor opgaven van nieuwe vondsten. Het is daarbij van belang, dat steeds zo nauwkeurig mogelijk de vindplaats, de datum van de vondst en de naam van de vinder wordt vermeld. Standaardkaartjes voor het opgeven van nieuwe vondsten worden op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor de namen van in de lijst vaak genoemde vinders zijn de volgende afkortingen gebruikt: (A.) voor J. Akkerman te Beverwijk; (v.d.B.) voor Prof. Dr. A. van de Beek te Leiden; (Do.) voor D. Douwes te Doetinchem; (E.) voor W. Eelman te Den Burg; (v.d.H.) voor R. W. J. M. van der Ham te Delft; (Jo.) voor Ir. J. W. Jongepier te Oost-Souburg; (So.) voor F. Sollman te Zevenaar; (St.) voor P. F. Stolwijk te Haaksbergen; (W.) voor E. J. Weeda te Amsterdam; (v. IJz.) voor A. L. J. van IJzendoorn te Castricum; (Unio) voor Excursie van de Commissie voor het Floristisch Onderzoek van Nederland.

Voor zijn medewerking aan het controleren van determinaties van *Potamogeton*-soorten zijn wij dank verschuldigd aan D.T.E. van der Ploeg (Sneek) en voor het controleren van andere determinaties en van gegevens voor deze lijst en/of voor het verstrekken van informatie omtrent het voorkomen van diverse soorten in Nederland danken wij F. Adema, R. W. J. M. van der Ham, P. Heukels, R. van der Meijden, A. J. Quené-Boterenbrood, C. L. Plate, R. M. van Urk en E. J. Weeda, allen medewerkers van de afd. Nederlandse Flora.

A. Nederlandse soorten

PTERIDOPHYTA

A z o l l a c e a e

Azolla caroliniana Willd.; Westerdiep, Gr, bij schutsluis in Bareveld, april 1980 (v.d.H.). De eerste vondst in de Groninger veenkoloniën; het is heel goed mogelijk, dat de soort hier in de toekomst veelvuldiger zal worden aangetroffen.

E q u i s e t a c e a e

Equisetum telmateia Ehrh.; Harmelen, (aangeplant) bosplantsoen, juli 1980 (Milieukartering Utrecht); Niedorper Kogge bij 't Veld, slootalud, mei 1980 (opg. Milieukartering N.-Holland). Nieuwe vondsten van deze buiten het Krijt- en Subcentreuropse district zeer zeldzame soort.

M a r s i l e a c e a e

Pilularia globulifera L.; Wedderbergen, Gr., in nieuw gegraven sloot langs Molenweg, sept. 1980 (v.d.H.); Groot Meer bij Vesseem, N.-Br., op diverse plaatsen, aug. 1980 (opg. J. van Kessel).

O p h i o g l o s s a c e a e

Ophioglossum vulgatum L.; Hindeloopen, Stoenkharne, mei 1980 (O. Hoekstra & D. T. E. van der Ploeg); O.-Flevoland, Lelystad, op diverse plaatsen, 1976-1980 (opg. A. Smit); Deelense Was en Deelense Heide, Gld., 1980 (opg. H. M. van de Steeg).

O s m u n d a c e a e

Osmunda regalis L.; Amsterdamse Waterleidingduinen, Zwartevelde, juli 1977 (opg. J. Mourik Sr.).

P o l y p o d i a c e a e

Asplenium trichomanes L.; Apeldoorn, Apenheul, karpervijvers, op oude muur, mei 1980 (opg. W. v.d. Coelen).

Cystopteris fragilis (L.) Bernh.; de opgave van de vondst in de Wousche Plantage, 1979 (MENNEMA & HOLVERDA, 1980, p. 83) berust op een vergissing en heeft betrekking op een jong exemplaar van *Athyrium filix-femina* (L.) Roth.

Phyllitis scolopendrium (L.) Newm.; O.-Flevoland, op diverse plaatsen in loofbossen, 1976-1979 (opg. A. Smit); Millingerwaard, op steenglooiing, 1980 (opg. H. M. van de Steeg); bij Oostkapelle, Walch., in bos, 1976-1979 (opg. A.M.M. van Haperen); W. en N. van Wolphaartsdijk, Z.-Bev., op dijkglouingen, 1976-1979 (opg. id.). Deze vrij zeldzame 'muur'varen wordt de laatste jaren vaker aangetroffen op steen- en dijkglouingen en in de nieuwe polders.

Polypodium interjectum Shivas; Denekamp, bij de watermolen Singraven, dec. 1980 (J. Maresch). De eerste vondst van deze 'nieuwe' varen in Twente.

Polystichum aculeatum (L.) Roth subsp. *aculeatum*; O.-Flevoland, Lelystad, Overijs-selsehout, in loofbos, okt. 1979 (opg. A. Smit).

Thelypteris limbosperma (All.) H. P. Fuchs; Oldeberkoop, Fr., Stuttebos, in bosrand, aug. 1980 (opg. J.H. Smittenberg); Hatertse vennen, 1979 (opg. W. Leenders); St. Odiliënberg, L., landgoed Hoosten, 1980 (opg. So.). Ten aanzien van de tweede Friese vondst is de voorspelling van VANDER PLOEG (1977) uitgekomen: „it soe net ûnmooglik wêze dat dizze fear op mear plakken stiet, bijg. yn de omkriten fan Aldeberkeap”.

Thelypteris palustris Schott; O. van Gorssel, Gld., langs spoorbaan, juli 1980 (R. van der Meijden). Buiten het Hafdistrict komt deze soort zeldzaam voor (HEUKELS-VAN OOSTSTROOM, 1977).

ANGIOSPERMAE

Amaryllidaceae

Leucojum vernum L.; kasteel Moermond, bij Renesse, bos, april 1980 (opg. Jo.).

Balsaminaceae

Impatiens noli-tangere L.; O.-Flevoland, Lelystad, op strekdam bij jachthaven, aug. 1980 (opg. A. Smit). Na in de Noordoostpolder te zijn gevonden, is deze in het Hafdistrict zeldzame soort nu ook aangetroffen in O.-Flevoland.

Boraginaceae

Echium vulgare L.; Ameland, opslagterrein voor dijkverzwaring, 1980 (opg. D. van Dam). Deze in het Duindistrict algemene soort, was van de Nederlandse Waddeneilanden reeds bekend van Texel, Vlieland en Schiermonnikoog (GREMMEN & KREMERS, 1971) en van Terschelling (MENNEMA & VAN OOSTSTROOM, 1975).

Lappula squarrosa (Retz.) Dum.; nabij Zeddam, Laar, tussen Etten en Zeddam, vuilnisstortplaats, adv., juni 1980 (W. Anema); Waspik, graanoverslag aan de haven, adv., aug. 1979 en okt. 1980 (opg. v.d.B.).

Myosotis stricta Link ex R. et Sch.; Otterlo, op weinig gebruikte paardenrenbaan, mei 1980 (B. Vierbergen); Duiven, Gld., W. van De Ploen, langs graanakker, mei 1980 (So.); Wehl, wintergraanakker, mei 1980 (So.). De eerste recente vondst in het Gelderse district van dit 'miskende' vergeet-mij-nietje (WEEDA, 1980a), dat blijkbaar toch nog in graanakkers voorkomt.

Myosotis sylvatica Ehrh. ex Hoffm.; tussen Groenlo en Zelhem, bij de Veldhorst, bosrand, mei 1980 (opg. Do.). Volgens de vinder de 4e vindplaats in de Achterhoek van een soort die „alleen oorspronkelijk wild in Z.-Limburg” voorkomt (HEUKELS-VAN OOSTSTROOM, 1977).

Callitricaceae

Callitriche stagnalis Scop.; Horst, L., vochtige akker, langs slootje, sept. 1980; tussen Swartbroek en Ell, op pad langs Tungelroijsche beek, aug. 1980; Schinveld, sloot langs zweefvliegveld, aug. 1980 (alle v.d.H.); Ravensbos, N. van Valkenburg, L., op vochtige grond, sept. 1980 (W.). Deze soort is volgens SCHOTSMAN (1954) niet uit Limburg bekend.

C a m p a n u l a c e a e

Campanula rotundifolia L.; Ameland, sept. 1980 (opg. D. van Dam). Van het Nederlandse Waddengebied is deze soort alleen bekend van Texel (GREMMEN & KREMERS, 1971).

Campanula trachelium L.; Bentveld, aan fietspad Zandvoort-Aerdenhout, verw.?, juli 1979 (opg. D. W. Wolfskeel); nabij Driewegen, Zeel., verw.?, 1979 (opg. A. M. M. van Haperen). Volgens E. J. Weeda (in MENNEMA c.s., 1982) is deze soort alleen in Z.O.-Nederland inheems.

C a r y o p h y l l a c e a e

Agrostemma githago L.; Oosterbierum, Fr., ruderaal terrein, adv.; zomer 1980 (opg. D. Stienstra).

Dianthus deltooides L.; Didam, Tatelaarstraat, in arm, zandig grasland, juni 1978 (So.).

Herniaria glabra L.; Goor, station, aug. 1980 (opg. St.); Delft, op afbraakterrein aan Delftsche Schie, aug. 1980 (v.d.H.); Veere, tussen tegels van terras, aug. 1980 (Ir. H. P. van Heel). Deze soort wordt thans steeds vaker in het westen van ons land gevonden.

Melandrium noctiflorum (L.) Fr.; Het Bildt, Fr., langs Oude Bildtdijk, rand tuinderij, op kalkhoudende zware klei, juli 1980 (So.). N.W., van Minnertsga, Fr., rand bietenland, op vette klei, juli 1980 (So.). Volgens VAN DER PLOEG (1977) „in seldsume plant yn Fryslân, mar sil by goed sykjen grif mear foun wurde”.

Melandrium rubrum (Weig.) Garcke, met witte bloemen; N.O. van Schijndel, Wijboschbroek, juni 1980 (opg. A. & J. M. A. Cools).

Silene armeria L.; Oldebroek, ruderaal terrein, adv., juni 1980 (B. Kruijssen); Epe, voormalige spoorbaan, adv., juni 1980 (B. Kruijssen); Azewijn, Gld., in kleiput en op vuilnisstortplaats, adv., sept. 1980 (W. Anema).

Silene conica L.; Wijchen, molenbelt, juli 1980 (Unio).

C e r a t o p h y l l a c e a e

Ceratophyllum submersum L.; Beemster, nabij De Rijk, in diverse sloten, sept. 1979 en sept. 1980 (Milieukartering N.-Holland).

C h e n o p o d i a c e a e

Chenopodium hybridum L.; Noordhollands Duinreservaat, Watervlak, rand van maisveld, sept. 1980 (opg. v. IJz.); Castricum, in zandige akker, juli 1980 (v. IJz.); tussen Heythuysen en Horn, L., juli 1980 (v.d.H.).

C o m p o s i t a e

Anthemis cotula L.; N. van Minnertsga, Fr., langs akker, juli 1980 (So.); N. van Sexbierum, Fr., langs akkerrand, juli 1980 (So.). Nieuwe vondsten van deze in Friesland tot de klei beperkte soort (VAN DER PLOEG, 1977).

Arctium lappa L.; Markelo, bij spoorwegovergang, eveneens bij zanddepot langs Twentekanaal, aug. 1981 (St.).

Aster lanceolatus Willd.; Laaksum, Fr., Mokkebank, lijkt zich over de waard langs het IJsselmeer uit te breiden, juli 1980 (opg. O. Hoekstra & D. T. E. van der Ploeg).

- Een tweede vondst van deze soort langs de IJsselmeerkust van Friesland (VAN DER PLOEG, 1977).
- Centaurea scabiosa* L.; Utrecht, complex Provincietuin, op schraal, iets vochtig grasland, adv.?, sept. 1980 (Milieukartering Utrecht).
- Crepis capillaris* L., met vergroende, schermvormige hoofdjes; Deventer, IJsselkade, aug. 1980 (T. Riddering).
- Crepis tectorum* L.; Vught, in zomergraanakker, 1977 (opg. Prof. Dr. P. Zonderwijk). Deze vrij zeldzame soort wordt sinds 1950 nog maar weinig in akkers aangetroffen.
- Doronicum pardalianches* L.; tussen Doetinchem en Zelhem, langs rijksweg, onder struweel, mei 1980 (opg. Do.).
- Gnaphalium luteo-album* L.; Vliegbasis Twenthe, aug. 1980 (opg. J. Kers); Renkum, langs autoweg, 1980, (opg. Prof. Dr. P. Zonderwijk); Dorst, N.-Br., oude leemputten, sept. 1980 (opg. v.d.B.).
- Hieracium aurantiacum* L.; Enterveen, Ov., in regenererend schraal grasland, juni 1980 (opg. J. J. Kleuver). Een spontane vestiging van deze oorspronkelijk verwilderde bergplant, die in de O.-helft van Overijssel zeldzaam voorkomt.
- Hieracium caespitosum* Dum.; O.-Flevoland, Lelystad, Overijsselsehout, slootalud, mei 1980 (opg. A. Smit). Na in de Noordoostpolder te zijn gevonden, is deze soort nu ook aangetroffen in O.-Flevoland.
- Hieracium murorum* L.; Fort Hoofddijk, Utr., met stenen uit de Ardennen, adv., 1980 (opg. W. H. A. Hekking).
- Hieracium praecox* Schultz-Bip.; Breukelen, onder linden, mei 1980 (Milieukartering Utrecht). Buiten het Subcentreupe district en Z.-Limburg komt deze soort zeer zeldzaam voor.
- Picris echioides* L.; Enschede, ruigte, aug. 1980 (opg. St.). Een verdere, recente uitbreiding van deze soort in noordoostelijke richting.
- Picris hieracioides* L.; Vledder, Dr., Wilhelminaoord, overal in berm langs weg Noordwolde-Frederiksoord, aug. 1980 (K. Meijer); Lemelerveld, Ov., talud autoweg, juli 1980 (R. van der Meijden & C.L. Plate); Wiene, Ov., W.-zijde Twentekanaal, bij spoorbrug, aug. 1980 (W.); Enschede, op diverse plaatsen, aug. 1980 (W.); bij Rekken en Eibergen, oever van de Berkel, aug. 1980 (opg. St.); Zelhem, langs rijksweg Doetinchem-Zelhem, juli 1980 (opg. Do.). Wederom diverse nieuwe, noordoostelijke vondsten van deze in de duinen, het rivierengebied en Z.-Limburg vrij algemene soort.
- Senecio fluviatilis* Wallr.; Nieuwe-Niedorp, N.-H., Z.W. van Leijerbrug, zomer 1979 (D. W. Wolfskeel). In N.-Holland benoorden het IJ is deze in het rivierengebied vrij zeldzame soort niet eerder aangetroffen.
- Senecio fuchsii* Balb.; N.W. van Vorden, op aarden wal, sept. 1980 (B.F.M. Wijlens). Deze in Z.-Limburg algemene, doch elders zeldzame soort was sinds 1930 niet meer in de Achterhoek waargenomen.
- Stenactis strigosa* (Mühlenb. ex Willd.) DC.; W. van Hengelo, berm Breemarsweg, aug. 1980 (W.); Maastricht, D'n Observant, okt. 1980 (opg. D. Th. de Graaf).
- Tragopogon porrifolius* L. × *T. pratensis* L.; N.O. van Bolsward, onder Hidaard, juli 1980 (opg. D. T. E. van der Ploeg). Het betreft hier een stellig nieuwe vondst in hetzelfde uurhok, vanwaar de bastaard reeds bekend was, nl. dat van Wommels (VAN DER PLOEG, 1977).

C r a s s u l a c e a e

Sedum telephium L. subsp. *maximum* (L.) Krocker; bij Zutphen en Eefde, langs spoorlijn, sept. 1980 (opg. B. F. M. Wijlens & W.). Een nieuwe vondst van deze wellicht vroeger over het hoofd geziene ondersoort (WEEDA, 1979).

C r u c i f e r a e

Cakile maritima Scop.; even W. van Werkendam, rivierduin, juli 1980 (opg. C. D. van Oosten). In Z.W.-Nederland de oostelijkste vindplaats van deze kustsoort; spontane vestiging?

Cardamine pratensis L., met gevulde bloemen; Emst, Gld., Weteringdijk, op diverse plaatsen in greppels en slootkanten, mei 1978 (opg. E. de Boer).

Crambe maritima L.; bij Zierikzee, aan de buitendijk langs de Oosterschelde, sept. 1980 (opg. G.J.C. Buth). Het aantal vindplaatsen van deze soort neemt nog steeds toe.

Lepidium campestre (L.) R.Br.; Meerbosch, bij Weerdinge, Dr., op hoop rode steenslag, adv., sept. 1980 (J.H. Hilbrands); Z.O. van Markelo, op dijk van Twentekanaal, aug. 1980 (W.). Langs het Twentekanaal worden diverse soorten gevonden, die overwegend een fluviaal verspreidingspatroon vertonen.

Sisymbrium altissimum L.; Texel, nabij 't Horntje, op recent aangelegd dijkje, juli 1980 (opg. E.); Ameland, wegberm, 1980 (opg. D. van Dam). Deze soort was voor het Nederlandse Waddengebied al bekend van Schiermonnikoog (GREMMEN & KREMERS, 1971) en van Vlieland en Terschelling (MENNEMA & VAN OOSTSTROOM, 1975).

Rorippa austriaca (Crantz) Besser, Hengelo, Ov., berm Fabelenweg, bij stortplaats, adv., juni 1979 (W.).

C u s c u t a c e a e

Cuscuta lupuliformis Krocker; Doesburg, nabij IJsselkade, op *Rubus*, juli 1980 (opg. Do.). De eerste vondst aan de IJssel van deze zeldzame soort van de grote rivieren.

C y p e r a c e a e

Carex cf. *acuta* L. × *C. trinervis* Degl.; Staphorst, Ganzenplas, aug. 1980 (A. Corporaal). Deze bastaard is alleen bekend van Terschelling (HEUKELS-VAN OOSTSTROOM, 1977) en van Meijendel (MENNEMA & VAN OOSTSTROOM, 1979b).

Carex acutiformis Ehrh. × *C. rostrata* Stokes (*C.* × *bakkerana* Van der Ploeg et Rudolphy); bij Heereveen, Mobilisatieweg, juni 1975 (F. Rudolphy). Deze nieuwe bastaard werd onlangs door VAN DER PLOEG & RUDOLPHY (1981) gepubliceerd.

Carex lasiocarpa Ehrh. × *C. riparia* Curt. (*C.* × *evoluta* Hartm.); Eernewoude, Fr., Oude Venen, in slenk van blauwgraslandterrein, juni 1980 (F. Rudolphy).

Carex paniculata L. × *C. remota* L. (*C.* × *boeninghausiana* Whe.); Lopik, ondiepe sloot in vochtig weiland, juli 1980 (Milieukartering Utrecht); Hoge Zwaluwe, N.-Br., Vrije Kavelen, juli 1980 (opg. v.d.B.).

Eleocharis acicularis (L.) R. et Sch.; Eijsden, L., Maarland, aan rand grindgat, juli 1980 (opg. J. Cortenraad). Van deze elders soms plaatselijk vrij algemene soort waren vóór 1950 in Z.-Limburg slechts enkele, sinds 1950 geen vondsten bekend.

Eriophorum vaginatum L.; Amstelveen, oeverlanden-reservaat aan de Amstelveense Poel, april 1980 (S. Pepping). In het westen van Nederland is deze in de rest van

Nederland thans sterk achteruitgegangene soort zeer zeldzaam.

Scirpus planifolius Grimm; Leidschendam, bij Molenvaart, juni 1979 (opg. R. Wemmers). Een derde recente vondst in het Hafdistrict van deze 'kust'-soort.

E u p h o r b i a c e a e

Euphorbia cyparissias L.; tussen Zelhem en Halle, aan Pluimersdijk, in wegberm, talrijk, mei 1980 (opg. Do.). Buiten de Kennemerduinen en het oostelijke rivierengebied komt deze soort zeldzaam voor.

Euphorbia esula L.; tussen Oterdum en Termunterzijl, Gr., grazige wegberm van voormalige Groote Polder, sept. 1980 (J. Mennema). Deze in het Fluviaatiele district algemene soort komt in het noorden van ons land zeldzaam voor.

Euphorbia exigua L.; Texel, Oosterend, op nieuwe deltadijk, aug. 1980 (E.). Deze soort was van de Waddeneilanden alleen bekend van Schiermonnikoog (GREMMEN & KREMERS, 1971).

Euphorbia paralias L.; tussen Domburg en Westkapelle, in duinen, juli 1980 (opg. Jo.).

G r a m i n e a e

Avena fatua L.; Ameland, vloedmerk, adv., sept. 1980 (opg. D. van Dam). Van het Nederlandse Waddengebied is deze soort reeds bekend van Terschelling en Schiermonnikoog (GREMMEN & KREMERS, 1971) en van Texel (MENNEMA & WEEDA, 1982).

Bromus arvensis L.; Texel, nabij De Koog, wegberm in Walenburg, aug. 1980 (E.). Deze soort is nieuw voor het Nederlandse Waddengebied.

Bromus inermis Leyss.; Staphorst, langs spoorbaan, aug. 1979 (opg. A. Corporaal & J. Paasman); Hasselt, nabij monding van de Dedemsvaart, in wegberm, sept. 1979 (opg. A. Corporaal); bij Ommen, Z.-zijde van Overijsselse Vecht, 1979 (R. van der Meijden); Leiderdorp, in wegberm, reeds sinds 1976, adv.?, april 1979 (Dr. P.W. Leenhouts). Buiten het Rijngedeelte van het Fluviaatiele district, waar deze soort inheems is, breidt zij zich meer en meer uit, vooral op bermen en wegen.

Catabrosa aquatica (L.) P.B.; Het Bildt, Fr., bij Vrouwenparochie, langs zwak brak slootje, juli 1980 (So.); W. van Hengelo, Gld., langs de Leigraaf bij de Riefel, aug. 1980 (So.). Op de Friese klei ontbreekt deze grassoort, die overigens zeldzaam op het diluvium is (HEUKELS-VAN OOSTSTROOM, 1977), nagenoeg (VAN DER PLOEG, 1977); ook van de Gelderse Achterhoek was de soort niet bekend.

Poa chaixii Vill.; Arnhem, kapvlakte De Koningsheide, mei 1980 (opg. Ir. K. Reinink). Deze graszaadneofyt is nu ook als houtschorsneofyt gevonden.

Poa nemoralis L.; Noordoostpolder, Emmeloorderbos, langs Lemstervaart, 1980 (opg. P. Bremer); Z. van Huisduinen, Grafelijkheidsduinen, aug. 1980 (opg. J. K. Schendelaar); bij Nieuwvliet, Zeel., juni 1980 (A. de Meijer). Dit in het O. en Z.O. van ons land algemene gras komt in het Hafdistrict zeldzaam voor en ontbreekt in het Waddendistrict (HEUKELS-VAN OOSTSTROOM, 1977).

Setaria verticillata (L.) P.B.; Zevenaer, tuinderijencomplex bij Huize Sevenaer, in verwarmde kas, adv., nov. 1979 (So.); Delft, Rotterdamseweg, in plantsoen langs trottoir, aug. 1980 (v.d.H.); bij Draaibrug, Zeel., in verhoogde middenberm, adv., okt. 1980 (opg. Jo.).

Vulpia bromoides (L.) S.F. Gray; Lauwerszeepolder, Marnewaard, juli 1980 (O. Hoekstra & D.T.E. van der Ploeg).

Vulpia fasciculata (Forsk.) Samp.; Vlieland, camping Stortemelk, in mul zand langs schelpenpaadje, mei 1980 (F. Bos); Vlieland, zeeduinen, ca. 100 m van duinvoet, t.h.v. paal 52.5, juni 1980 (A. Aptroot). Deze vondst(en) pleit(en) voor de opvattingen van GREVEN (1979) en AUQUIER (1980), die dit gras als een nieuwe indigene soort beschouwen (zie ook MENNEMA & VAN OOSTSTROOM, 1979b, p. 361).

H y p e r i c a c e a e

Hypericum pulchrum L.; Texel, bij Den Hoorn, nabij het Grote Vlak, juli 1980 (E.). De eerste vondst van deze soort op een Nederlands Waddeneiland (MENNEMA & WEEDA, 1982).

J u n c a c e a e

Juncus acutiflorus Ehrh. ex Hoffm.; Zwanenwater, Callantsoog, N.-H., sept. 1980 (opg. Milieukartering N.-Holland). Deze op de hoge zandgronden algemene soort komt in het Waddendistrict zeldzaam voor (REICHEL, 1964).

Juncus inflexus L., Bad Boekelo, parkeerplaats, greppel van onbemest grasland, juni 1980 (opg. St.). Op de hogere zandgronden komt deze vooral in het Fluviaale district algemene soort sporadisch voor.

Juncus tenuis Willd.; O.-Flevoland, langs Veluwemeer, bij Elburg, sept. 1980 (opg. P. Bremer); Castricum, aan duinweg, N. van brug over waterleidingkanaal, maart 1980 (W.). Nieuwe vondsten van deze in het diluviale deel van Nederland algemene soort, die zich ook meer en meer in het alluviale deel gaat vestigen.

L a b i a t a e

Galeopsis segetum Necker; Noordwolde, Fr., boscomplex Spokedam, juli 1980 (K. Meijer). Deze soort is in Friesland bepaald zeldzaam te noemen (VAN DER PLOEG, 1977).

Galeopsis speciosa Mill.; Texel, bij Oosterend, nieuwe deltadijk, aug. 1980 (opg. E.). Deze soort is nieuw voor het Nederlandse Waddengebied.

Mentha aquatica L. × *M. longifolia* (L.) L. (*M. × dumetorum* Schult.); bij Lichtmis, Ov., ondiepe sloot op overgang van zand- naar veengrond, sept. 1980 (A. Corporaal).

Mentha longifolia (L.) L.; Schouwen, Ouwkerk, inlaag, nabij kampeerterein, okt. 1979 (T. de Kogel). Een nieuwe vindplaats in Z.W.-Nederland van deze buiten het Rijngebied van het Fluviaale district zeldzame soort.

Mentha suaveolens Ehrh.; bij Velp, langs de IJssel, sept. 1980 (Ir. K. Reinink). Deze in Z.-Limburg vrij zeldzame soort, komt in het rivierengebied zeldzaam voor.

Satureja acinos (L.) Scheele; N. van Westervoort, nabij Nieuwgraaf, IJsseldal, op braakliggend terrein, aug. 1980 (So.).

Stachys palustris L. × *S. sylvatica* L. (*S. × ambigua* Sm.); Mander, aan de Mosbeek bij de Veendijk, aug. 1980 (St. & W.).

L i l i a c e a e

- Allium scorodoprasum* L.; Breukelen, Guntherstein, O.-rand van bos, aug. 1980 (opg. L. van Raamsdonk). Een uitbreiding van het fluviatiele areaal van deze soort (WEEDA, 1976) langs de Vecht.
- Colchicum autumnale* L.; Noordhollands duinreservaat, De Kil, sept. 1977 (v. IJz.); Katwijk, in berm van weg naar Wassenaar, sept. 1980 (L. van der Haak). Nieuwe vondsten in het duingebied van deze buiten Z.-Limburg zeldzame soort.
- Convallaria majalis* L.; Ameland, kwekerijbos Briksduinen, onder dennebomen, juni 1980 (opg. P. A. Slim). Van de Nederlandse Waddeneilanden was deze soort al bekend van Texel (GREMMEN & KREMERS, 1971) en van Terschelling (MENNEMA & VAN OOSTSTROOM, 1975).
- Gagea lutea* (L.) Ker-Gawl.; Beverwijk, park Scheybeeck, verw.?, apr. 1980 (opg. J. J. Morriën).
- Gagea villosa* (Bieb.) Duby; Zalk, Ov., pastoriëtuin, apr. 1980 (J. Hellenthal). Een nieuwe vindplaats in het rivierengebied van deze soort, die voor een 10-tal jaren in ons land uitgestorven werd geacht, doch thans in meer dan 25 uurhokken is aangetroffen (SOLLMAN, 1979) en ook weer in Z.-Limburg is teruggevonden (DE GRAAF & SIMONS, 1980)
- Maianthemum bifolium* (L.) F. W. Schmidt; Ameland, N.W. van Nes, kwekerijbos Briksduinen, juni 1980 (opg. P. A. Slim). Deze soort was van de Nederlandse Waddeneilanden alleen bekend van Terschelling (MENNEMA & VAN OOSTSTROOM, 1975).
- Ornithogalum nutans* L.; Oud-Beijerland, de Laning, verw.?, april 1980 (H. Gaasenbeek); Raamsdonksveer, massaal in oude tuin, verw., april 1980 (opg. v.d.B.); tussen Broekhuizen en Melderslo, L., bij het Broekhuizer Schuitwater, verw?, juli 1980 (opg. P.J. Mennen); Ell, L., bij R.K.-kerk, verw?, mei 1980 (opg. H. Knibbeler).
- Scilla hispanica* Mill.; Papenberg, Castricum, 1978-1980 (v. IJz.). Of er van het voorkomen van zuivere *Scilla hispanica* en *S. non-scripta* in Nederland sprake is, moet nader worden onderzocht.

M e n y a n t h a c e a e

- Menyanthes trifoliata* L.; bij Sliedrecht, op twee plaatsen, reeds zes jaar, 1980 (opg. R. Meijer).

N y m p h a e a c e a e

- Nymphaea candida* Presl.; Weerribben, Ov., trekpat, juni 1980 (opg. A. Corporaal & J. J. Kleuver e.a.); Zwartsluis, bebouwde kom, in de Piepert, juli 1980 (opg. A. Corporaal). Deze voor Nederland nieuwe waterlelie schijnt met name in het noorden te worden gevonden (GIESSEN & VAN DER VELDE, 1978; MENNEMA & VAN OOSTSTROOM, 1979b).

O r c h i d a c e a e

- Epipactis helleborine* (L.) Crantz; O.-Flevoland, op vele plaatsen bij Lelystad en Dronten, vooral in bospercelen, zomer 1979 (opg. A. Smit).

- Epipactis palustris* (L.) Crantz; Lauwerszeepolder, Marnewaard, juli 1980 (O. Hoekstra & D. T. E. van der Ploeg). Deze op de Waddeneilanden vrij algemene soort was van het Friese vasteland alleen bekend van Hindeloopen (VAN DER PLOEG, 1977).
- Listera ovata* (L.) R. Br.; O.-Flevoland, Dronten, op diverse plaatsen, juni 1979 en mei 1980 (opg. A. Smit).
- Orchis laxiflora* Lam.; W.-Zeeuwsch-Vlaanderen, St. Kruis, rietmoeras, juni 1980 (opg. H.W.E. van Bruggen, A.Paridaen en Dr.P.Vermeulen). Over deze voor Nederland nieuwe orchidee werd onlangs gepubliceerd (VAN BRUGGEN, 1980).
- Orchis maculata* L.; O.-Flevoland, Lelystad en Dronten, Bremerbergbos, juni 1979 (opg. A. Smit).
- Orchis majalis* Rchb.; Marnewaard, voormalige Lauwerszee, bij Zuidwalbos, juni 1980 (opg. S. Wierstra).
- Orchis praetermissa* Druce; O.-Flevoland, op vele plaatsen, juni 1979 (opg. A. Smit).

O r o b a n c h a c e a e

- Orobanche minor* Sm.; Texel, 't Horntje, juli 1980 (E.). De eerste vondst van deze soort in het Waddengebied, die door MENNEMA & WEEDA (1982) als adventief wordt beschouwd.
- Orobanche rapum-genistae* Thuill.; Wijlre, L., in akker, 1979 (opg. F. van Westreenen). Deze in de laatste jaren zeer zeldzaam geworden bromraap was sinds 1950 uit Z.-Limburg alleen bekend van het Elzetterbos.

P a p a v e r a c e a e

- Corydalis claviculata* (L.) DC.; Helmond, Groot Goor, aug. 1980 (opg. H. Lammers). Deze voor het Drentse en Gelderse district karakteristieke soort is in het Kempense district zeer zeldzaam.
- Corydalis lutea* (L.) DC.; Weert, onder aan spoordijk, in ruderaal vegetatie, sept. 1980 (opg. L. Bijlmakers).
- Corydalis solida* (L.) Sw.; N. van Reuver, L., hellingbos langs Schelkesbeek, mei 1980 (W.). In N.- en Midden-Limburg zijn slechts enkele vindplaatsen van deze soort bekend.
- Glaucium flavum* Crantz; Castricum, aug. 1980 (v. IJz.). Wederom een nieuwe vondst van deze ephemere kustplant.

P a p i l i o n a c e a e

- Lathyrus tuberosus* L.; Heerhugowaard, spoorbaan, adv., sept. 1979 (Milieukartering N.-Holland).
- Medicago lupulina* L., met schermvormige bloeiwijzen; Eefde, op grazig terreintje aan de spoorbaan Hengelo-Zutphen, sept. 1980 (B.F.M. Wijlens & W.).
- Medicago minima* (L.) L.; Lakerweerd, bij Laak, L., op zandstrandje langs de Maas, juli 1980 (P. L. L. Thomas). Langs de Maas in Limburg is deze oorspronkelijke woladventief als ingeburgerd te beschouwen.
- Melilotus indicus* (L.) All.; Zaandijk, veevoederfabriek, adv., sept. 1980 (A.).
- Melilotus albus* Med.; Ameland, wegberm, 1980 (opg. D. van Dam). Deze soort was van de Nederlandse Waddeneilanden slechts bekend van Texel, Vlieland en Terschelling (MENNEMA & VAN OOSTSTROOM, 1975).

Ornithopus compressus L. × *O. perpusillus* L.; N. van Wedde, Gr., langs akkerrand, met de stamouders, aug. 1980 (v.d.H.).

Trifolium fragiferum L.; Enschede, bij de haven, in wegberm, sept. 1980 (opg. St.). Buiten het kust- en riviereengebied komt deze soort sporadisch voor.

Vicia pannonica Crantz; Wormer, terrein rijstpellerij Hollandia, adv., aug. 1980 (A.).

P l u m b a g i n a c e a e

Armeria maritima (Mill.) Willd.; bij Glimmen, Dr., onder middenbermbeveiliging van de vierbaansweg Groningen-Assen, mei 1980 (J. B. Hulscher). Een nieuw voorbeeld van een 'pekeladventief'?

P o l y g o n a c e a e

Rumex scutatus L.; Rilland, Zeel., op spoordijk, 1976-1979 (opg. A.M.M. van Haperen).

P o r t u l a c e a e

Claytonia perfoliata Donn. ex Willd.; Tongeren, Gld., op boom, april 1978 (opg. E. de Boer). Een opmerkelijke standplaats!

Portulaca oleracea L. subsp. *oleracea*; Neede, voormalige spoorbaan, adv., aug. 1980 (opg. St.); Doetinchem, parkeerterrein, adv., aug. 1980 (opg. Do.).

P o t a m o g e t o n a c e a e

Potamogeton bertholdii Fiebr.; Texel, Waalenburg en Driehuizen, aug. 1980 (E.). Deze soort was van de Nederlandse Waddeneilanden alleen bekend van Terschelling (MENNEMA & VAN OOSTSTROOM, 1975).

Potamogeton densus L.; Z.O. van Markelo, bij het Herikervliet, in spoorloot, aug. 1980 (W.). Deze soort wordt *O.* van het IJsseldal slechts zeer zelden waargenomen.

Potamogeton gramineus L. × *P. natans* L. (*P.* × *sparganifolius* Laest. ex. Fries); tussen Gorredijk en Oosterwolde, op twee plaatsen, 1980 (opg. F. Rudolphy). Opnieuw een vondst van deze bastaard, die tot nu toe alleen in Friesland is waargenomen (VAN DER PLOEG, 1974; MENNEMA & VAN OOSTSTROOM, 1979a).

Potamogeton lucens L.; N. van Alkmaar, polder de Daalmeer, op twee plaatsen, 1980 (H. Smit). Deze vindplaatsen „zijn waarschijnlijk de enige in N.-Holland boven het Noordzeekanaal” (SMIT, 1980).

Potamogeton lucens L. × *P. praelongus* Wulf. (*P.* × *decipiens* Nolte ex Koch); bij Rheezerveen, Ov., in slootje bij Zeldenrust, aug. 1980 (C. L. Plate); Nieuwleusen, Ov., Z. van weg naar Balkbrug, aug. 1980 (C. L. Plate). Nieuwe vondsten in Overijssel van deze bastaard, die vooral in Z.O.-Friesland vaak wordt aangetroffen (VAN DER PLOEG, 1977).

Potamogeton natans L. × *P. zizii* Koch ex Roth (*P.* × *crassifolius* Fryer); Opeinde, Smalingerland, Fr., in slootje langs de Leijen, zomer 1981 (opg. H. Fokkema). Een nieuwe vindplaats van deze hybride, die volgens VAN DER PLOEG (1977) *P.* × *fluitans* Roth moet heten.

Potamogeton obtusifolius Mert. et Koch; tussen Bergen en Bergen aan Zee, sept. 1979 (Milieukartering N.-Holland); Heiloo, Oosterzijpolder, sept. 1979 (id.). De enige

recente vindplaatsen in N.-Holland benoorden het IJ van deze in het diluviale deel van Nederland vrij algemene tot vrij zeldzame soort.

P r i m u l a c e a e

Centunculus minimus L.; Schinveldse bossen, greppelkant, sept. 1980 (opg. G. van der Mast).

Lysimachia punctata L.; N.O. van Esch, N.-Br., langs bospad, juli 1980 (opg. L. Willemse).

Lysimachia vulgaris L.; Z. van Minnertsga, Fr., in rietkraag, juli 1980. (opg. So.). Het betreft hier de eerste vondst in het Friese zeekleigebied van deze overigens algemene soort.

Samolus valerandi L.; N. van Babberich, Gld., W. van Bijvanck, oeverzone van oude ontgrondingsplas, aug. 1980 (So.). Deze aan de zeekant vrij algemene soort komt in het binnenland, m.u.v. Twente, zeer zeldzaam voor (HEUKELS-VAN OOSTSTROOM, 1977).

P y r o l a c e a e

Pyrola minor L.; Vaalserberg, juni 1980 (opg. R. F. M. Buskens).

Pyrola rotundifolia L., Noordoostpolder, Uiterdijkenweg, in berm, juli 1980 (opg. P. Bremer); O.-Flevoland, Lelystad, Overijsselsehout, in wilgenbos, sept. 1979 (opg. A. Smit); O.-Flevoland, Dronten, Spijkbos, 1972 (opg. A. Smit).

R a n u n c u l a c e a e

Clematis vitalba L.; Castricum, Dorpsstraat, in heg, 1980 (v. IJz.); Bloemendaal, Hoge Duin en Daalse weg, okt. 1980 (So.); Delft, hier en daar opslaand in plantsoenen, 1980 (v.d.H.); Vlissingen en bij Rilland ter hoogte van brug over Schelde-Rijnkanaal, op ruderaal plaatsen, aug. 1980 (opg. Jo.). Deze in Z.-Limburg en het oostelijke deel van het Fluviatiele district vrij algemene soort, komt elders in Nederland zeldzaam voor (HEUKELS-VAN OOSTSTROOM, 1977).

Myosurus minimus L.; Duiven, Gld., W. van De Ploen, in graanakker aan de Hogeweg, mei 1980 (So.); bij Leuth, Gld., 1979 (opg. W. Leenders). In het oostelijke rivierengebied komt deze m.n. in Friesland algemene soort, die overigens nauwelijks meer in graanakkers wordt gevonden, zeer zeldzaam voor.

Ranunculus fluitans Lamk.; Hierden, Gld., Hierdense beek, bij de Munnikesteeg, aug. 1980 (R. J. Bijlsma & Dr. F. M. Muller).

Ranunculus repens L., met gevulde bloemen; Schoutenwaard bij Zetten, Gld., sept. 1980 (opg. v.d.B.).

Ranunculus sardous Crantz; Z. van Oss, Oud Ven, bij vuilnisbelt, juli 1980 (v.d.B.) Deze in zilt grasland vrij algemene soort wordt uit Midden-Brabant niet door COOLS (1980) vermeld.

Thalictrum minus L. subsp. *dunense* (Dum.) Rouy et Fouc.; Grafelijkheidsuinen, Z. van Huisduinen, in duinpan, juli 1980 (opg. J. K. Schendelaar). De eerste vondst van deze soort op het vaste land van het Waddendistrict.

R e s e d a c e a e

Reseda lutea L.; Ameland, wegberm, 1980 (opg. D. van Dam). Deze soort was in het

Nederlandse Waddengebied reeds bekend van Texel en Terschelling (MENNEMA & VAN OOSTSTROOM, 1975), van Schiermonnikoog (MENNEMA, 1975) en van Vlieland (DE ROOS, 1979).

R h a m n a c e a e

Frangula alnus Mill.; Ameland, 1979 (opg. D. van Dam); Biesbosch, bij Petrusplaat, juni 1979 (opg. v.d.B.). Van de Nederlandse Waddeneilanden was deze soort, die in de Biesbosch nog niet eerder was gevonden, reeds bekend van Vlieland en Schiermonnikoog (GREMMEN & KREMERS, 1971) en van Texel en Terschelling (MENNEMA & VAN OOSTSTROOM, 1975).

R o s a c e a e

Amelanchier lamarckii F. G. Schroed.; Ameland, Nes, in bos, sept. 1980 (opg. D. van Dam). Deze soort was van het Waddengebied alleen bekend van Schiermonnikoog (GREMMEN & KREMERS, 1971) en van Terschelling (MENNEMA & VAN OOSTSTROOM, 1975).

Malus domestica Borkh.; Ameland, duinen nabij Kooiplaats, 1980 (opg. D. van Dam).

Potentilla sterilis (L.) Garcke; Arnhem, kapvlakte De Koningsheide, adv., mei 1980 (opg. Ir. K. Reinink).

Potentilla tabernaemontani Aschrs.; bij Doetinchem, dal van de Oude IJssel, zandig hellinkje langs weiderand, april 1980 (So.).

Rosa dumalis Bechst. var. *afzeliana* (Fr.) Boulenger; Biesbosch, bosje aan Gat van Lijnoorden, juli 1979 (v.d.B.).

Rosa tomentosa Sm.; bij Zutphen, in struweelzomen langs bossen, okt. 1980 (B. F. M. Wijlens); O. van Beltrum, N. van Groot Buitink, droge greppel aan rand van bosje, juni 1980 (v.d.H.).

R u b i a c e a e

Galium cruciata (L.) Scop.; omgeving van Schijndel, langs onverharde weg op droge grond en tegen slootkant, juni 1980 (A. van de Wijdeven).

Galium mollugo L. $\times$ *G. verum* L. (*G. $\times$ pomeranicum* Retz.); Wehl, bij Heidekant, aan spoorlijn, tussen stamouders, al in 1978 aanwezig, juli 1980 (Do.).

S a l i c a c e a e

Salix pentandra L.; Lauwersmeerpolder, okt. 1980 (opg. J. Wiegers). Deze wilgesoort is in Nederland zeldzaam en de natuurlijke groeiplaatsen beperken zich tot het noordoosten van ons land (WIEGERS & DE VRIES, 1982).

S a x i f r a g a c e a e

Parnassia palustris L.; O.-Flevoland, Dronten, sloottalud, juni 1980 (opg. A. Smit).

S c r o p h u l a r i a c e a e

Limosella aquatica L.; Goeree, Middelduin, in natte duinvallei, 1980 (opg. M. Annema). In de duinstreek is deze zeldzame soort uit het Fluviatiele district recent alleen bekend van Ameland en Zandvoort.

- Linaria minor* (L.) Desf.; Texel, bij Oosterend, op nieuwe deltadijk, sept. 1980 (opg. E.); bij Weerdinge, Dr., op hoop rode steenslag, adv., sept. 1980 (opg. J.H. Hilbrands); Goor, station, aug. 1980 (opg. St.). Wellicht moeten alle vondsten als adventief worden beschouwd.
- Odonites verna* Bell.) Dum. subsp. *verna*; Z.O. van Zelhem, in roggeakker, juli 1980 (Do.); St. Pietersberg, Enci-groeve, juli 1980 (opg. J. Cortenraad & D.Th. de Graaf).
- Scrophularia neesii* Wirtg.; Glane, in ruigte op gedempte Dinkelbocht bij loofbos O. van Glane, aug. 1980 (W.). Deze soort is nieuw voor Twente.
- Verbascum densiflorum* Bertol.; Eibergen, bij voormalige spoorbaan, adv.?, aug. 1980 (opg. St.); Middelburg, industrieterrein, adv.?, sept. 1980 (opg. Jo.).
- Verbascum phlomoides* L.; Duin en Bosch, Castricum, verw., sept. 1980 (v. IJz.); Z.O. van Weert-Altweert, ruderaal rand van maisveld, aug. 1980 (P. van Welzen).
- Veronica chamaedrys* L.; Ameland, 1980 (opg. D. van Dam). Van de Nederlandse Waddeneilanden was deze soort al bekend van Terschelling en Schiermonnikoog (GREMMEN & KREMERS, 1971) en van Texel en Vlieland (MENNEMA & VAN OOSTSTROOM, 1975).
- Veronica longifolia* L.; Bakkum, in berm van landweg langs sloot, verw., zomer 1980 (v. IJz.); Schaesberg, L., bij station, verw.?, aug. 1980 (opg. v.d.H.).
- Veronica opaca* Fr.; Scheemda, rand van suikerbietenakker, sept. 1980 (P. Heukels); Finsterwolde, in moestuin en in aardappelveldje, sept. 1980 (v.d.H.). Enige opmerkelijke vondsten ver buiten het bekende verspreidingsgebied van de grote rivieren in het midden des lands.
- Veronica triphyllos* L.; Duiven, Gld., W. van De Ploen, graanakker aan de Hogeweg, mei 1980 (So.). Deze soort is thans zeer zeldzaam en komt vrijwel uitsluitend voor in het oostelijke deel van het rivierengebied (WEEDA, 1980b).

S o l a n a c e a e

- Hyoscyamus niger* L.; Enschede, Z.-zijde viaduct over voormalige spoorbaan naar Ahaus, ruderaal terrein, juni 1980 (opg. W. Haenen & F. de Noo); Afferden, L., Rimpeld, bij kippenfarm, standhoudend, mei 1980 (opg. M. Essers).
- Lycium barbarum* L.; Langerak bij Doetinchem, langs weg, juni 1980 (opg. W. Anema); tussen Reeuwijk en Driebruggen, Prinsendijk, juli 1980 (opg. H.G. van der Weijden); tussen Maasdijk en Maassluis, okt. 1980 (opg. F. Noltee & H.G. van der Weijden). Volgens VAN OOSTSTROOM & REICHELGT (1966) is deze soort, die vooral in heggen wordt gekweekt, in hoofdzaak verwilderd in het Duin- en Fluviale district en in Z.-Limburg.
- Solanum triflorum* Nutt.; Herkenbosch, L., Meinweg, op zandpad, adv.?, juli 1980 (opg. P.L.L. Thomas).

S p a r g a n i a c e a e

- Sparganium erectum* L. subsp. *neglectum* (Beeby) Sch. et Thell.; Hoge Zwaluwe, N.-Br., Vrije Kavelen, aug. 1980; De Worp bij Drimmelen, juni 1980; Hooibroeken bij Elshout, okt. 1980 (alle opg. v.d. B.).

U m b e l l i f e r a e

- Carum carvi* L.; Ameland, op gestorte grondhoop, 1980 (opg. D. van Dam). Van de Nederlandse Waddeneilanden was deze soort reeds bekend van Texel, Terschelling en Schiermonnikoog (GREMMEN & KREMERS, 1971).
- Conium maculatum* L.; Wiene, gem. Ambt-Delden, afrit van brug over Twentekanaal, aug. 1980 (W.). Van deze overigens vrij zeldzame soort zijn in Twente slechts 3 vondsten bekend.
- Eryngium campestre* L.; Zijperdijk, vlakbij het Zwanenwater, juni 1980 (opg. Milieu-kartering N.-Holland); O.-Flevoland, op tweetal plaatsen in berm van fietspad langs Veluwemeer, aug. 1980 (opg. E. de Boer).
- Myrrhis odorata* (L.) Scop.; langs spoorloot tussen Groenlo-Eibergen, verw.?, juni 1980 (opg. St.).

U r t i c a c e a e

- Parietaria judaica* L.; Acquoy, op de kerk, sept. 1980 (opg. J. J. Morriën & W.); id. (opg. W. H. A. Hekking); Yerseke, op muurtje langs de zeedijk, 1976-1979 (opg. A. M. M. van Haperen).

V i o l a c e a e

- Viola hirta* L.; Herwen en Aerdt, Gld., N. van Lobith, zandig gedeelte van kade, april 1980 (So.). Deze vrij algemene soort in het Krijt- en Duindistrict komt in het Rijngedeelte van het Fluviatiele district zeldzaam voor (HEUKELS-VAN OOSTSTROOM, 1977).

Literatuur

- AUQUIER, P., 1980. Het geslacht *Vulpia* C. C. Gmel. in Nederland. *Gorteria* 10 (1), p. 9-14.
- BRUGGEN, H. W. E. VAN, 1981. Over enkele orchideeën in Zeeuwsch-Vlaanderen, waaronder *Orchis laxiflora* Lam. nieuw voor Nederland. *Gorteria* 10 (9), p. 168-170.
- COOLS, J. & T., 1980. De Flora van Midden-Brabant e.o. 1970-1980. Tilburg.
- GIESSEN, TH. G. & G. VAN DER VELDE, 1978. De verspreiding van *Nymphaea candida* Presl en *Nymphaea alba* L. in Nederland. *Gorteria* 9 (3), p. 61-66.
- GRAAF, D. TH. DE & W. SIMONS, 1980. De akkergeelster (*Gagea villosa* (Bieb.) Duby) weer in Zuid-Limburg gevonden. *Natuurh. Maandbl.* 69, p. 137-140.
- GREMMEN, N. J. M. & J. W. P. M. KREMERS, 1971. De flora van de Nederlandse, Duitse en Deense Waddeneilanden. Nijmegen.
- GREVEN, H. C., 1979. Het Duinzwenkgras (*Vulpia membranacea* Dum.) nu ook in Nederland. *De Levende Natuur* 81, p. 188-191.
- HEUKELS-VAN OOSTSTROOM, 1977. Flora van Nederland, 19e druk. Groningen.
- MENNEMA, J., 1975. Aanvullende gegevens van Schiermonnikoog. *Gorteria* 7 (11), p. 182.
- & W. J. HOLVERDA, 1980. Nieuwe vondsten van zeldzame planten in Nederland, hoofdzakelijk in 1979. *Gorteria* 10 (5/6), p. 81-100.
- & S. J. VAN OOSTSTROOM, 1975. Aanvullende gegevens op Gremmen en Kremers, De flora van de Nederlandse, Duitse en Deense Waddeneilanden. *Gorteria* 7 (9/10), p. 133-148.
- & —, 1979a. Nieuwe vondsten van zeldzame planten in Nederland, hoofdzakelijk in 1977. *Gorteria* 9 (6), p. 208-227.
- & —, 1979b. Nieuwe vondsten van zeldzame planten in Nederland, hoofdzakelijk in 1978. *Gorteria* 9 (11/12), p. 347-364.

- , A. J. QUENÉ-BOTERENBROOD & C. L. PLATE, 1982. Atlas van de Nederlandse Flora 2 (in voorber.).
- & E. J. WEEDA, 1982. Flora, in Flora and vegetation of the Wadden Sea area (in druk).
- OOSTSTROOM, S. J. VAN & TH. J. REICHGELT, 1966. Solanaceae, Flora Neerlandica 4 (2), p. 141–177.
- PLOEG, D. T. E. VAN DER, 1974. Een drietal Potamogeton-hybriden in Friesland, waaronder Potamogeton × sparganifolius Laest. ex Fries nieuw voor Nederland. Gorteria 7 (1), p. 1–6.
- , 1977. Atlas fan de floara fan Fryslân. Leeuwarden.
- & F. RUDOLPHY, 1981. Carex × bakkerana (= Carex acutiformis Ehrh. × C. rostrata Stokes) nieuw voor de wetenschap. Gorteria 10 (10), p. 173–179.
- REICHGELT, TH. J., 1964. Juncaceae, Flora Neerlandica 1 (6), p. 164–209.
- ROOS, G. TH. DE, 1979. Nieuwe plantesoorten voor Vlieland in 1978 en 1979. Gorteria 9 (11/12), p. 368.
- SCHOTSMAN, H. D., 1954. A taxonomic spectrum of the section Eu-Callitriche in the Netherlands. Acta Bot. Neerl. 3, p. 313–384.
- SMIT, H., 1980. Voorkomen en verspreiding van waterplanten in de polders ten westen van Alkmaar. De Levende Natuur 82, p. 33–39.
- SOLLMAN, F., 1979. Nieuwe vindplaatsen van Gagea villosa (Bieb.) Duby in het rivierengebied. Gorteria 9 (7/8), p. 270–273.
- WEEDA, E. J., 1976. Een merkwaardige groeiplaats van Allium scorodoprasum. Gorteria 8 (4), p. 69–73.
- , 1979. Sedum telephium L. subsp. maximum (L.) Krock. Gorteria 9 (6), p. 243.
- , 1980a. Een miskend vergeet-mij-nietje: Mysosotis stricta Link ex R. et Sch. Gorteria 10 (1), p. 2–8.
- , 1980b. Twee uitstervende(?) vroegbloeiers: heelbeen en handjes-ereprijs. Natuurh. Maandbl. 69 (3), p. 61–64.
- WIEGERS, J. & E. J. DE VRIES, 1982. Salix pentandra L. in Nederland. Gorteria (in druk).

B. Adventieve soorten

ANGIOSPERMAE

A m a r a n t h a c e a e

Amaranthus caudatus L.; Castricum, terrein Duin en Bosch, bij mestvaalt, aug. 1980 (v. IJz.).

Amaranthus graecizans L.; De Lijmers, Zevenaer, Huize Sevenaer, in kas, nov. 1979 (So.).

Amaranthus standleyanus Parodi ex Covas; Waspik, graanoverslag aan de haven, okt. 1979 (v.d.B.).

B o r a g i n a c e a e

Echium plantagineum L.; Doesburg, tussen basaltblokken aan loskade, sept. 1980 (Do.).

C a n n a b a c e a e

Cannabis sativa L.; Ameland, Ballum, camping, 1979 (opg. D. van Dam); Zelhem, Baakse Kamp, aan bosrand, juli 1980 (opg. Do.).

C a r y o p h y l l a c e a e

Viscaria vulgaris Bernh.; N. van Zelhem, aan zandpad, juli 1980 (opg. Do.).

C h e n o p o d i a c e a e

- Atriplex hortensis* L.; Goor, station, op open stenige grond, aug. 1980 (opg. St.).
Axyris amaranthoides L.; Waspik, graanoverslag aan de haven, sept. 1979 (opg. v.d.B.).
Chenopodium carinatum R. Br.; Waspik, graanoverslag aan de haven, okt. 1979 (v.d.B.).
Chenopodium strictum Roth.; Waspik, graanoverslag aan de haven, okt. 1979 (opg. v.d.B.).
Kochia scoparia (L.) Schrad. subsp. *densiflora* (Turcz. ex Moq.) Aellen; Leeuwarden, Harlingertrekweg, loskade, sept. 1980 (G. van Minnen); Doesburg, talud van loskade, sept. 1979 (Do.); Waspik, graanoverslag aan de haven, okt. 1980 (v.d.B.).

C o m p o s i t a e

- Ambrosia trifida* L.; Waspik, graanoverslag aan de haven, aug. 1979 (opg. v.d.B.).
Artemisia biennis Willd.; Krommenie, vuilnisstortplaats, sept. 1980 (A.).
Aster brachyactis Blake; Dodewaard, oeverplas uiterwaard, okt. 1979 (M. T. Jansen & Dr. F. M. Muller). Het verspreidingsgebied van deze aster is Siberië en westelijk N.-Amerika.
Carthamus tinctorius L.; Azewijn, Gld., vuilnisstortplaats en in kleiput, sept. 1980 (W. Anema); Oosterhout, vuilnisbelt, sept. 1979 en sept. 1980 (opg. v.d.B.).
Centaurea solstitialis L.; Waspik, graanoverslag aan de haven, aug. 1980 (opg. v.d.B.).
Crepis setosa Hall. f.; gem. Overasselt, Gld., Nederasselt, pas ingezaaid terrein bij nieuwe sluis, sept. 1975 (opg. H. M. van de Steeg); N. van Duiven, Gld., langs slootje langs rijksweg 12, aug. 1980 (So.); Raamsdonksveer, Collegeweg, juni 1980 (opg. v.d.B.).
Guizotia abyssinica (L.f.) Cass.; Nijkerk, industrieterrein, aan waterkant, nov. 1980 (J. Cozijnen-Petersen); Spaarnwoude, vuilnisstortplaats, sept. 1980 (A.); Rockanje, dichtbij Kreekpad, verwaarloosd erfterrein, 1980 (M. Mees).
Helianthus annuus L.; Maassluis-W., kade van de Nieuwe Maas, aug. 1979 (W.M. Halls).
Helianthus cf. debilis Nutt.; Wormer, terrein rijstpellerij Hollandia, aug. 1980 (A.).
Iva xanthiifolia (Fresen.) Nutt.; Zutphen, industrieterrein, sept. 1980 (T. Riddering); Wormer, terrein rijstpellerij Hollandia, aug. en sept. 1980 (A.); Zaandijk, veevoederfabriek, sept. 1980 (A.); Waspik, graanoverslag aan de haven, aug. 1979 (opg. v.d.B.).
Senecio squalidus L.; Nieuw-Buinen, langs muur van metaalfabriek, sept. 1980 (v.d.H.); Vlissingen-O., Sloegebied bij de Quarleshaven, sept. 1980 (J. van Kasteel).
Tagetes minuta L.; Waspik, graanoverslag aan de haven, sept. 1979 (v.d.B.).

C o n v o l v u l a c e a e

- Ipomoea purpurea* Roth.; Waspik, graanoverslag aan de haven, okt. 1979 (opg. v.d.B.).

C r a s s u l a c e a e

- Sedum anglicum* Huds. subsp. *anglicum*; Heerde, berm Nieuwe Zuidweg, langs

heideveld aan de grens van het artillerieschietkamp Oldebroekse Heide, juni 1980 (F. Adema). Het verspreidingsgebied van deze voor Nederland nieuwe soort omvat Atlantisch Europa: Portugal, Spanje, Frankrijk, Ierland, Engeland, Noorwegen en Zweden.

C r u c i f e r a e

- Barbarea intermedia* Bor.; Witveen, Fr., in lage elzenwal langs weiland, mei 1980 (W. J. Holverda).
- Brassica juncea* (L.) Czern.; talud van de E-10 (Breda-Rotterdam), bij de brug over de Mark, N.-Br., juli 1980; berm van Sint-Jansdijk, N.O. van Cadzand, bij campingterrein, mei 1980; langs de provinciale weg Oostburg-Draaibrug, juli 1980 (alle opg. Jo.).
- Camelina sativa* (L.) Crantz.; langs de provinciale weg Wagenberg-Waspik, frequent optredend, juli 1979 (opg. v.d.B.).
- Eruca vesicaria* (L.) Cav.; tussen Leuth en Kekerdom, Gld., op opgeworpen bergen, sept. 1980 (opg. W. Leenders).
- Lepidium densiflorum* Schrad.; Krommenie, vuilnisstortplaats, sept. 1980 (A.); Waspik, graanoverslag aan de haven, sept. en okt. 1979 (v.d.B.).
- Lepidium heterophyllum* Benth.; Joure, tussen stenen op schoolplein, 1979 (opg. Petter; zie ook Vannellus 34, no. 1, 1981, p. 15); Sliedrecht, voet van spoordijk bij Baanhoek, mei 1980 (M. T. Jansen).
- Lepidium neglectum* Thell.; Laren, Gld., Markeloseweg, in tuin, 1980 (opg. Dr. K. Waldeck).
- Lepidium sativum* L.; Lochem, station, tussen gruis, sept. 1980 (opg. T. Hamhuis & St.).
- Lepidium virginicum* L.; Waddinxveen, station, juli 1980 (W.); Baexem, L., langs spoorlijn, juli 1980 (opg. So.); tussen Maasbracht en St. Joost, L., langs spoorlijn, sept. 1980 (J. Hermans). Zie ook Natuurh. Maandbl. 70, no. 6/7, 1981, p. 101.
- Lunaria rediviva* L.; Bunderbos, 1980 (opg. R. J. Bijlsma).
- Neslia paniculata* (L.) Desv.; tussen Leuth en Kekerdom, Gld., op opgeworpen bergen, sept. 1980 (opg. W. Leenders).
- Peltaria angustifolia* DC.; Krommenie, vuilnisstortplaats, juni 1980 (A.).
- Sisymbrium loeselii* L.; bij Terlet, langs weg Apeldoorn-Arnhem, juni 1980 (A. J. Quené-Boterenbrood); Waspik, meelfabriek aan de haven, sept. 1979 (v.d.B.); Zeeland, gem. Uden, N.-Br., molenbelt, juli 1980 (Unio).

C u c u r b i t a c e a e

- Citrullus lanatus* (Thunb.) Matsum. et Nakai; Oosterhout, vuilnisstortplaats, sept. 1979 (v.d.B.).

C y p e r a c e a e

- Cyperus eragrostis* Lamk.; Krommenie, vuilnisstortplaats, sept. 1980 (A.); Waspik, graanoverslag aan de haven, sept. 1980 (v.d.B.).

D i p s a c a c e a e

- Dipsacus laciniatus* L.; Duin en Bosch, gem. Castricum, sept. 1980 (v.IJz.).

E u p h o r b i a c e a e

Euphorbia taurinensis All.; Amsterdam, Osdorp, tegen een huis, okt. 1980 (Dr. G. Kruseman). Deze oorspronkelijk uit Z.-Europa afkomstige soort is elders reeds op vele plaatsen adventief gevonden.

G r a m i n e a e

Beckmannia syzigachne (Steud.) Fern.; gem. Wormer, terrein rijstpellerij Hollandia, sept. 1980 (A.); Waspik, graanoverslag aan de haven, sept. 1979 (v.d.B.).

Bromus rigidus Roth.; Enschede, Jacobsrietweg, uit zaadmengsel afkomstig?, sept. 1979 (opg. St.); Westknollendam, terrein veevoederfabriek, mei 1980 (A.).

Bromus unioloides H.B.K.; Enschede, Jacobsrietweg, uit zaadmengsel afkomstig?, sept. 1980 (opg. St.); Waspik, graanoverslag aan de haven, veel in berm, okt. 1980 (v.d.B.).

Digitaria adscendens (H.B.K.) Henr.; Waspik, graanoverslag aan de haven, okt. 1980 (v.d.B.).

Echinochloa crus-galli (L.) P.B. var. *frumentacea* (Roxb.) W.F. Wight; Oosterhout, vuilnisstortplaats, sept. 1979 (opg. v.d.B.).

Eragrostis megastachya (Koel.) Link; 's-Gravenhage, Newtonstraat, terrein gasfabriek, okt. 1980 (opg. L. Quaadgras).

Hordeum jubatum L.; Texel, op nieuwe deltadijk bij Oosterend, sept. 1980 (opg. E.).

Lagurus ovatus L.; IJmuiden, terrein van de Nederlandse Spoorwegen, juni 1980 (A.).

Setaria italica (L.) P.B.; Doesburg, aan loskade, juli 1980 (opg. Do.); Goes, tussen aanplant van *Rosa rugosa* langs rijksweg, sept. 1980 (Jo.).

Sporobolus poiretii (R. et Sch.) Hitchc.; Waspik, graanoverslag aan de haven, okt. 1979 (v.d.B.).

H y d r o p h y l l a c e a e

Phacelia tanacetifolia Benth.; Zwolle, Aa-landen, in wegberm, juni 1980 (opg. H. van Vilsteren).

L a b i a t a e

Ballota nigra L. subsp. *nigra*; Zeeland, gem. Uden, N.-Br., molenbelt, juli 1980 (Unio).

Salvia reflexa Hornem.; Goes, op kaalgespoten plek, sept. 1980 (Jo.); Oostburg, langs rijksweg, okt. 1980 (Jo.).

Salvia viridis L.; Neede, spoorbaan, op ruigte, aug. 1980 (opg. St.).

L i n a c e a e

Linum usitatissimum L.; Ameland, wegbermen, 1980 (opg. D. van Dam).

L y t h r a c e a e

Lythrum hyssopifolia L.; Krommenie, vuilnisstortplaats, sept. 1980 (A.); Wormerveer, terrein rijstfabriek, juni 1980 (A.); Westzaan, voormalig terrein Molenaars kindemeelfabriek, aug. 1980 (A.).

M a l v a c e a e

- Abutilon theophrasti* Med.; Papendrecht, spontaan in tuin, okt. 1980 (W. Geldof).
Anoda cristata (L.) Schldl.; Waspik, graanoverslag aan de haven, okt. 1980 (v.d.B.).
Malva parviflora L.; Waspik, graanoverslag aan de haven, sept. 1979 (v.d.B.).
Malva pusilla Sm.; Waspik, graanoverslag aan de haven, sept. 1979 (v.d.B.).
Sida spinosa L.; Waspik, graanoverslag aan de haven, okt. 1979 (opg. v.d.B.).

O n a g r a c e a e

- Oenothera laciniata* Hill.; Wormer, terrein rijstpellerij Hollandia, aug. 1980 (A.);
Zaandijk, bij veevoederfabriek, juli 1980 (A.).

P a p i l i o n a c e a e

- Cicer arietinum* L.; Spaarnwoude, vuilnisstortplaats, aug. 1980 (A.).
Lens culinaris Med.; IJmuiden, terrein van de Nederlandse Spoorwegen, juni 1980 (A.).
Melilotus sulcatus Desf.; Wormer, terrein rijstpellerij Hollandia, juni en sept. 1980 (A.).
Trifolium diffusum Ehrh.; Wormer, terrein rijstpellerij Hollandia, aug. 1980 (A.); bij
Kwadendamme, Zeel., zandige weirand, juni 1980 (Jo.).
Trifolium glomeratum L.; Krommenie, vuilnisstortplaats, sept. 1980 (A.).

P l u m b a g i n a c e a e

- Armeria maritima* (Mill.) Willd. var. *elongata* (Hoffm.) Crep.; Raamsdonksveer, Z.-
zijde van het dorp, in wegberm, aug. 1980 (v.d.B.).

P o l e m o n i a c e a e

- Gilia capitata* Dougl.; Waspik, graanoverslag aan de haven, okt. 1980 (v.d.B.).

P o r t u l a c a c e a e

- Claytonia sibirica* L.; Hoorn, N.-H., rondom de grote kerk, juni 1980 (E.); langs de weg
Zutphen-Deventer ter hoogte van Gorssel-Eefde, juni 1980 (opg. J. Kleuver); Berg
en Dal, in tuin met plantenmateriaal meegekomen, doch standhoudend, juli 1980
(opg. W. Leenders); Epen, Z.-L., bezijden toegangsweg naar Onderste Bos, mei
1980 (opg. C. D. van Oosten). Zie ook *Natura* 78, no. 3, 1981, p. 68.

R a n u n c u l a c e a e

- Delphinium ajacis* L.; Maassluis-W., langs rijksweg, aug. 1979 (W. M. Halls).

R o s a c e a e

- Duchesnea indica* (Andr.) Focke; Berg en Dal, 1979 (opg. W. Leenders).
Geum montanum L.; Middelburg, ruigte industrieterrein, juni 1980 (opg. Jo.). Deze
soort komt oorspronkelijk voor in de gebergten van Z.- en Midden-Europa.

S c r o p h u l a r i a c e a e

- Linaria incarnata* (Vent.) Spreng.; Breezanddijk, 1980 (opg. D. Hoekstra & D. T. E.
van der Ploeg). Zie ook *Vannellus* 34, no. 1, 1981, p. 15.

Solanaceae

Datura stramonium L. var. *tatula* (L.) Torr.; Maassluis-W., bij wegwakruising, komt in hetzelfde gebied elk jaar terug, juli 1976 (W. M. Halls); Waspik, graanoverslag aan de haven, okt. 1979 (opg. v.d.B.).

Hyoscyamus albus L.; Doetinchem, industrieterrein Hamburgerbroek, aug. 1980 (Do.). De eerste vondst van deze mediterrane soort in ons land.

Nicandra physalodes (L.) Gaertn.; Rockanje, op bouwterrein in het dorp, 1980 (opg. C. Sipkes); bij Brouwershaven, aan hekdam aan de Lokkersweg, sept. 1980 (opg. G. J. C. Buth); Oosterhout, vuilnisstortplaats, sept. 1979 (opg. v.d.B.); Raamsdonksveer, in berm, sept. 1979 (opg. v.d.B.).

Solanum ciliatum Lamk.; Spaarnwoude, vuilnisstortplaats, sept. 1980 (A.).

Solanum sisymbriifolium Lamk.; Spaarnwoude, vuilnisstortplaats, okt. 1980 (A.).

Umbelliferae

Ammi majus L.; Maassluis-W., ruderaal terrein, juni 1979 (W. M. Halls); Waspik, graanoverslag aan de haven, okt. 1979 (opg. v.d.B.).

Ammi visnaga (L.) Lamk.; Waspik, graanoverslag aan de haven, okt. 1979 (opg. v.d.B.).

Bupleurum rotundifolium L.; Oude Tonge, Molenpolder, juli 1980 (opg. J. Heyboer).

Falcaria vulgaris Bernh.; Z. van Den Helder, zandig terrein van voormalig fort, aug. 1980 (Milieukartering N.-Holland).

Turgenia latifolia (L.) Hoffm.; Ooijpolder, bij Nijmegen, juli 1980 (J. Egelmeers-Tax).

C. Verwilderde soorten

ANGIOSPERMAE

Amaryllidaceae

Galanthus ikariae Bak.; Toorenvliedt, bij Middelburg, maart 1980 (opg. Jo.). De eerste verwildering in ons land van dit bolgewasje, dat oorspronkelijk voorkomt op Ikaria en de Cycladen, Griekenland.

Araceae

Arum orientale Bieb.; Kruishoofd, bij Groede, Z.-Vl., tussen boomaanplant, mei 1980 (opg. Jo.). Deze soort komt oorspronkelijk uit Voor-Azië.

Pistia stratiotes L.; Leiden, in water Uhlenbeckkade, sept. 1980 (opg. Dr. H.W.L. Ruygrok).

Sauromatum venosum (Ait.) Kunth; Castricum, aan rand van weg, sept. 1979 (v. IJz.). De eerste verwildering in ons land van deze uit India afkomstige kamerplant.

Boraginaceae

Anchusa azurea Mill.; Castricum, spoorwegemplacement, okt. 1980 (v. IJz.).

Omphalodes cappadocica DC.; Middelburg, tussen straatstenen, mei 1980 (opg. Jo.). De eerste verwildering in Nederland van deze uit Klein-Azië afkomstige sierplant.

Caprifoliaceae

Lonicera ledebourii Eschsch.; Vlieland, bij camping Stortemelk, juli 1980 (J. P. M. van der Geest).

Sambucus canadensis L.; Hoge Zwaluwe, N.-Br., Vrije Kavelen, aug. 1980 (opg. v.d.B.); Eendennest, bij Waspik, aug. 1980 (opg. v.d.B.).

C a r y o p h y l l a c e a e

- Lychnis chalconica* L.; Beuningen, tussen straatstenen, 1979 (opg. W. Leenders).
Lychnis coronaria (L.) Desrous.; Zelhem, onbebouwd terrein bij begraafplaats, juli 1980 (opg. Do.); Domburg, zandig talud langs Hoofdstraat, juli 1980 (opg. Jo.); O. van Tilburg, ruderaal terrein ter hoogte van Voorste Stroom, juni 1980 (opg. J. M. A. Cools).
Saponaria ocymoides L.; Krommenie, vuilnisstortplaats, juni 1980 (A.).

C h e n o p o d i a c e a e

- Spinacea oleracea* L.; Laar, tussen Etten en Zeddum, vuilnisstortplaats, juni 1980 (opg. W. Anema).

C o m p o s i t a e

- Aster divaricatus* L.; Vaassen, Gld., Het Hattum, sept. 1980 (opg. E. de Boer); Ubbergen, juli 1980 (opg. W. Leenders).
Cosmos bipinnatus Cav.; bij Veere, op verstoord kreektalud, sept. 1980 (opg. Jo.).
Echinops commutatus Juratzka; Hoog-Soeren, Gld., op ruderaal terrein langs zandpad, juni 1980 (B. Kruisjes).
Gaillardia pulchella Foug.; berm van de weg Domburg-Westkapelle, juli 1980 (Jo.).
Hieracium villosum L. s.l.; Beverwijk, vuilnisstortplaats, juli 1980 (A.). Het oorspronkelijke verspreidingsgebied van deze soort omvat de gebergten van Europa, van de Jura en Karpaten tot de Z.W.-Alpen, Z.-Appenijnen en Macedonië.
Scorzonera hispanica L.; bij Kwadendamme, Z.-Bev., tussen het gras van de dijk, juni 1980 (opg. A. M.M. van Haperen & Jo.).
Senecio cineraria DC.; Vlissingen, langs koelwaterkanaal PZEM, juli 1980. De eerste verwilderling in ons land van deze oorspronkelijk mediterrane tuinplant.
Silybum marianum (L.) Gaertn.; Middelburg, ruigte op industrieterrein, juni 1980 (opg. Jo.).

C r a s s u l a c e a e

- Sedum spurium* Bieb.; tussen Zelhem en Halle, aan Halseweg, in greppel, aug. 1980 (opg. Do.); W. van Goes, tussen spoorrails, sept. 1980 (opg. Jo.).

C r u c i f e r a e

- Arabis caucasica* Willd.; Azewijn, Gld., vuilnisstortplaats, sept. 1980 (opg. W. Anema).
Arabis procurrans Waldst. et Kit.; Beverwijk, vuilnisstortplaats, mei 1980 (A.). Deze soort komt oorspronkelijk voor in de Karpaten en de gebergten van het Balkan-schiereiland.
Erysimum perofskianum Fisch. et Mey.; tussen Oost-Souburg en Middelburg, juni 1980 (opg. Jo.).
Hesperis matronalis L.; Ameland, wegberm, 1980 (opg. D. van Dam); O. van Blokzijl, Bredewiede, in berm langs Thijssengracht, juni 1980 (J. J. Kleuver); Middelburg, ruigte van industrieterrein, juni 1980 (opg. Jo.).
Iberis umbellata L.; Azewijn, Gld., vuilnisstortplaats en in kleiput, sept. 1980 (W. Anema); Castricum, Z. van de tankmuur, sept. 1978 en okt. 1980 (opg. v.IJz.); Spaarwoude, stortterrein, aug. 1980 (A.).
Lobularia maritima (L.) Desv.; Eibergen, voormalig spoorwegemplacement, aug. 1980 (opg. St.).

E u p h o r b i a c e a e

- Euphorbia epithymoides* L.; Bakkum, langs sloot in berm van landweg, mei 1980 (v.IJz.).

G e r a n i a c e a e

- Geranium sanguineum* L.; bij Tollebeek, Urkerweg, op talud langs de Urkervaart, juni 1980 (opg. P. Bremer); Tienhoven, Koekoekswaard, op rivierduin, juni 1980 (Dr. G. Londo); Haamstede, boswachterij Westenschouwen, aug. 1980 (opg. P. M. van Dalsen).

G r a m i n e a e

- Festuca glauca* Lamk.; Zelhem, voormalig stationsterrein, aug. 1980 (opg. Do.). De eerste verwilderling in ons land van dit veel gekweekte Europese siergras.

Phalaris arundinacea L. var. *picta* L.; Zelhem, in droge sloot aan Nijmansedijk, juli 1980 (opg. Do.).

L a b i a t a e

Salvia glutinosa L.; O.-Flevoland, Roggebotbos, langs bospad in schaduw, sept. 1980 (H. Nuijen).

L i l i a c e a e

Allium neapolitanum Cyr.; Beverwijk, vuilnisstortplaats, mei 1980 (A.).

Erythronium tuolumnense Applegate; Bakkum-Castricum, bij Stetweg, op braakliggend terrein langs spoorlijn, april 1980 (v.IJz.). Deze soort is oorspronkelijk afkomstig uit het westelijke deel van de Verenigde Staten.

Hosta fortunei (Bak.) Bail.; N. van Zelhem, in de bossen van de Baakse Kamp, op tweetal plaatsen, juli 1980 (opg. Do.). De eerste verwildering in ons land van deze oorspronkelijk Japanse tuinplant.

Puschkinia scilloides Adams; bij Castricum, al jaren in de berm van de weg naar Kijkuit, sept. 1978 (opg. v.IJz.).

M a l v a c e a e

Lavatera trimestris L.; Castricum, op tweetal vindplaatsen, 1980 (v.IJz.).

P a p a v e r a c e a e

Dicentra formosa (Andr.) Walp.; Wiesel, Gld., Greutelseweg, in bos, juni 1980 (opg. E. de Boer).

Eschscholzia californica Cham.; bij Zelhem, stortplaats aan Pluimersdijk, juli 1980 (opg. Do.); bij Ubachsberg, op afdek van ingemaakt veevoeder in akker, juni 1980 (opg. W. Simons & P. Groote).

Papaver orientale L.; Vliegbasis Twenthe, 1980 (opg. J. Kers).

P a p i l i o n a c e a e

Laburnum anagyroides Med.; bij Diepenheim, kerkhof, diverse kiemplanten op open grond, mei 1980 (opg. Floristische Werkgroep Twenthe).

Lupinus angustifolius L.; Zelhem, Baakse Kampweg, in wegberm, juli 1980 (opg. Do.).

Lupinus luteus L.; Kadoelersluis, bij Vollenhove, aug. 1980 (opg. P. Bremer).

Ornithopus sativus Brot.; N. van Wedde, Gr., langs weg Wedderbergen-Wedde, sept. 1980 (v.d.H.).

R a n u n c u l a c e a e

Anemone blanda Schott et Kotschy; Castricum, op diverse plaatsen, al jaren, okt. 1980 (opg. v.IJz.).

Anemone coronaria L.; Castricum, in wegberm, okt. 1980 (opg. v.IJz.). De eerste verwildering in Nederland van deze oorspronkelijk mediterrane soort.

R o s a c e a e

Chaenomeles japonica (Thunb.) Lindl. ex Spach; Castricum, spoorwegemplacement Kramersweg, sept. 1978 (opg. v.IJz.). De eerste verwildering in Nederland van deze oorspronkelijk Japanse soort.

Cotoneaster horizontalis Dcne.; Middelburg, op muren, mei 1980 (Jo.).

Prunus mahaleb L.; Babberich, Kwartiersdijk, juni 1980 (opg. W.Anema).

Rosa multiflora Thunb.; Castricum, langs provinciale weg naar zee, juni 1980 (v.IJz.).

S a x i f r a g a c e a e

Heuchera sanguinea Engelm.; N. van Zelhem, in gemengd bosperceel van Het Zand, juli 1980 (opg. Do.). De eerste verwildering in Nederland van deze oorspronkelijk uit de zuidelijke Verenigde Staten afkomstige tuinplant.

S c r o p h u l a r i a c e a e

Antirrhinum majus L.; Goes, langs industriespoorlijntje, aug. 1980 (opg. Jo.).

S o l a n a c e a e

Physalis alkekengi L.; Zelhem, in berm langs Hengeloseweg, juli 1980 (opg. Do.).

U m b e l l i f e r a e

Levisticum officinale Koch; Castricum, Noordhollands Duinreservaat, W.-zijde Papenberg, sept. 1978 (opg. v.IJz.).

New records of rare plants in the Netherlands, mainly in 1980

The list of new localities of rare species and interesting records of more common species found in the Netherlands mainly during 1980, has been subdivided in three categories:

- A. Netherlands species;
- B. Adventitious species;
- C. Species escaped from cultivation.

Additions and new records of taxa inserted in the first part of the Atlas of the Netherlands Flora will be published separately.

Category A includes the species – also naturalised ones – belonging to the Netherlands flora, as established by the Floristic Council in 1975 and inserted in the Standard List of the Netherlands Flora 1975. In list A comments have been added, where necessary; adventitious records of Netherlands species are indicated with adv., escapes from cultivation with verw. The names of taxa new for the Netherlands, are in bold type.